

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA
LETO 1926. ŠTEV. 3.

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXVI. LETNIK ————— 1926 ————— ŠTEV. 3

ETNA.

Dr. Josip Ciril Oblak.

(Odlomek iz potopisa, ki ni potopis, nego popotna študija.)

(Dalje.)

In s tem-le Etno sem koketiral že kakih 5 dni iz Catanije. Saj se mi je pa tudi povsod nastavljal. Pogledaš iz hotela pri oknu: pred teboj Etna, greš po corsu Stesicoro: Etna, v giardino Bellini zopet Etna, z brega in z morja povsod Etna! Tako te provocira, in če je kaj prave turistične žilice v tebi, — ti ne odide. Malo precej snega je bilo videti lani koncem maja — (saj je še 1. maja pobelil sneg celo okoli Vezuva) — na njegovem temenu in precej nizko doli, takole do 2000 m. To se mi je zdelo pomisleka vredno z ozirom na mojo letno toaletto. Razni vodiči pa so zabeležili, da je včasih celo v avgustu tak mrz na vrhu, da se prav vsled mraza partija izjalovi, a mi koncem maja zvečer v odprtem amfiteatru — tu v Siciliji! — vsled hladu nismo mogli prestajati. Sicilijanci sami, še bolj nevajeni mraza, so tožili, da je »tempo straordinario« in da že ne pomnijo takega vremena. Kakšno mora biti šele gori 3000 m nad morjem! Toda silno me je mikal, ne toliko radi kraterja in vulkanske narave kakor radi razgleda, kajti slutil sem, da mora biti razgled velikanski, raz toli dominantno v pokrajino postavljenega orjaka. Zato sem se obrnil kar na predsednika katanjskega »Club Alpino Italiano«, ki je švicarski — Nemeč, po informacije. Dobro me je »nafarbal«: bolj ugodnega časa, kakor je zdaj ob Binkoštih, koncem maja — je dejal — sploh ni, in o tistem snegu, ki se vidi, ni vredno, da bi govoril. Svetoval pa mi je, da se naj malo boljše oblečem; vse drugo izvem v Nikolosi, kjer je štacija plan. društva; ta preskrbi vodnika, ki da je obligaten in brez katerega sploh ni mogoče priti na vrh, ker ni nobene markacije (ki je tudi nemogoča). Dejal sem mu: če je zdaj najboljši čas za to partijo, naj gre kar on z menoj, ker dobro pozna pot; zdaj o Binkoštih ima on gotovo prosto. On pa je to odklonil — je že vedel zakaj: kakor sem pozneje izvedel, sam ni bil še nikdar o Binkoštih na Etni, nego vedno le avgusta, ko je v resnici najugodnejši

čas. Seveda je on storil le svojo dolžnost, da spravi kolikor možno več tujcev na goro, ki je precej zapuščena; od domačinov, zlasti Katancev, skoro nihče ne gre na njo, večinoma so tujci, Angleži, Francozi, Amerikanci. Saj je baš to značilno in kaže, kako slabo je razvita turistika v Siciliji med domačini, da mora biti predsednik in tudi podpredsednik »C. A. I.« — Nemec. Nemcev pa je tudi sicer precej v Siciliji; vpeljali, organizirali so sviloprejestvo in svileno industrijo v Siciliji. Brez nasveta tega Nemca pa bi se bil jaz vsaj boljše adjustiral, zlasti z jedjo in pijačo. Kajti kakršna turistika, take so tudi tiste takozvane kočje za turiste: »case« ali »rifugi«, — da se Bogu usmili! Niti ena ni oskrbovana!

Tako pa sem rinil v svoji poletni kolesarski obleki zjutraj ob 5. uri najprej z avtomobilom do Nicolosi, kjer se ti ogromni masiv velikana v vsem veličastju postavi pred oči. Še bolj kakor v dolini te spomni tu njegova postava na Gorenjski Stol.

Na avtomobilski postaji zagledam še enega takega reveža, ki je moral imeti še slabjšega informatorja kakor jaz. Kajti bil je tako zračno napravljen, poleg tega tako slabo rejen, da je bilo videti vse skozi blago in še skozi njega. Drugega kandidata za Etno ni bilo nobenega. Nekaj časa sva drug drugega ogledovala in drug drugemu nisva prisojala, da greva na Etno. Ko pa je v Nicolosi nameril korake v »stacijo«, kjer se dobe vodniki, je postalo očitno, da gre na Etno, pa poznalo se mu je takoj, da ni Lah. Nagovoril sem ga torej v takozvanem slovanskem občevalnem jeziku t. j. v nemščini, pa mi je odgovoril v tako značilno potvorjeni nemščini, da sem nehote vzkliknil: »Slovan povsod brate ima«! — Bil je docent varšavske univerze, zoolog dr. Rusovski. Najrajše bi ga bil objel — posebno če bi bil lepa, postavna dama. — Pa ni bil ne postaven, ne lep, zato pa zelo mlad; zato ga je tudi nekdo v dolini tako lahko preveril, da gre lahko na Etno menda kar v sami srajci; saj je vendar gora tako vroča, da se iz nje kar kadi... Revež! Še zdaj se mi smili radi tega, kar se je pozneje z njim godilo. Oba sva se obrnila tu, »an der Quelle« iznova po informacije, kako in kaj, ali je prilično, da zdaj hodiva na Etno. Ravno na pravega sva se obrnila: na »guidota« (vodnika), ki komaj čaka, da bo zopet spremil na Etno kakega »forestiereta« in zaslužil tiste predpisane lirce. Kajpada: ta ti bo resnico povedal in odsvetoval ob pravem času od partije! Ta ti napoveduje ob najhujšem »široku« — najkrasnejše vreme in ti opeva »stezice« na goro kakor narodna pesem, samo da te spravi v goro vsaj toliko daleč, da se nazaj ne izplača več, ker je do cilja bližje... No, toliko pošten je bil še, da je nasvetoval, naj si dava podkovati čevlje, in meni še posebe, naj si kupim v bližnji štacuni — volnene rokavice; najbrž je

imel od tega kake procente. Drage pa niso bile. Ali so mi dobro služile! Porabil sem jih med potjo in priredil za — nogavice! Nikdar poprej nisem kaj takega storil, tudi nikdar več v svojem življenju ne bom. Slovanski moj brat pa je bil toli zaupljiv, da bi bil, ko je Sicilijanec tako lepo pel o »lepih potih«, najrajše še tisto pustil v Nicolosi, kar je prinesel s seboj.

V dveh urah sva bila pripravljena. Tak-le guido res ne dobi mnogo: 60 lir od 2 oseb za 30 ur (koliko bi dobil vodnik pri nas?!). Zato pa ima vso odgovornost in še mu lahko naložiš, ako si dovolj neusmiljen in nesramen, do 20 kg! Doli v štaciji te popišejo in dobiš

Etna od Catanie.

zelen listek kakor kak rekrut! — Najin »guido«, zelo simpatičen dečko, — ni vzel drugega s seboj ko kos kruha (od vruga so utrjeni in krepki ti ljudje!) in vrečo — oglja! »Oho«, sem ga vprašal in pomilovalno pogledal — Rusovskega, »čemu pa je to dobro?« Guido se je nasmeljal in dejal, da v vrhnji koči ni žive duše ne jedi, kuriva tudi v najvišji ne, kamor pridemo do večera enkrat; gori pa je dobro, da si malo — moj Bog, malo — zakurimo, sicer ne v peči ali na ognjišču, pač pa v mali železni banji, ki je gori na razpolago. Lepa perspektiva v bodočnost, sem si mislil, in vdano sledil pozivu, da odrinemo. Seveda — pješice! To ni samo obsebi umevno; kajti ponudijo ti tudi mulo ali magarca, da te ponese do prvega snega.

Toda moj planinski ponos se je uprl taki ponudbi in tudi dr. R. ni imel posebnega veselja za to. Guido se je nasmehnil — je že vedel zakaj. — Šmentano mi je bilo čez kako poldrugo uro žal, da nisem

imel s seboj magarca. Prijatelji, vi veste, kaj se imenuje pri nas slaba pot, n. pr. kolovoz, na katerem se udara noga do gležnjev v ilovico, ali s takozvanimi »mačjimi glavami« tlakovana strma vaška pot — (n. pr. tista jugoslovanska bližnjica iz Bakra gori na postajo ali kaj podobnega), toda takozvano vozno pot do pod Etne, na kateri je nametano trdo in ostro lavino kamenje v obliki in velikosti mačjih glav s tistimi ostrimi robovi, ki se pri vsaki stopnji zazibljejo pod tabo ter drsi tvoja noga — tako pot je iznašel sam vrag za trpinčenje kristjanov. Tako mučnega stopanja, kakor je bilo to, prvi dve uri po sicer skoro ravnem, sploh ne pomnim, dasi sem v svojem življenju že dosti prehodil. Tedaj sem obujal kes zaradi vseh zabavljic, ki sem jih kdaj izustil čez naše cestarje i naša pota. Nikdar več ne črnhnem besedice čez nje, in če ne bo kdaj v tem oziru vse v redu pri nas, se bom spomnil na tisti prvi dve uri hoda od Nikolosi do takozvane gozdne pokrajine.

»Gozdna pokrajina«, moj Bog, to je tudi tak pojem za Sicilijanca, da ne veš, ali bi se smejal ali jokal.

Na Etni, oziroma njegovem pobočju, obstoje in se razlikujejo tri regije: prva je obdelana (piedimontana, do 1400 m nadmorske višine); na tej leži tudi še mestece Nicolosi (ok. 800 m) in po tej smo hodili tudi dozdej prvi dve uri med vinogradi, ki te obdajajo na obeh straneh pota.

Tej sledi takozvana »regione boschiva«, torej »gozdnata pokrajina« do 2000 m višine, ki obsega okoli 12 km široki, toda neenakomerni pas okoli pobočja Etne, seveda večkrat pretrgan, zlasti po nešteti stranskih kraterjih, ki so ponajveč nastali v višini med 1400 in 2000 m. — Od 2000 m naprej je takozvana »gola krajina« (»regione deserta o scoperta«), s katere le na južni strani poleti sneg popolnoma izgine, dočim se na severni strani od c. 1800 m dalje vedno drži tudi v najhujši vročini.

Ne vem, kakšna je ta takozvana gozdna krajina ob Etni drugje — od Nicolosi gori se imenuje gozd pobočje, kjer raste na vsakih 20 do 30 korakov kostanjevo drevo, vmes takozvana Ginestra Etnensis (»Etnaginster«), spec'aliteta, ki doseže večinoma v nižji legi višino in obseg grma, a ima silno trd les, ki daje naravnost prvovrstno krasno gorivo.

V zgornjih legah zraste v razmeroma skromno drevo. To se imenuje tu — gozd. To bi pri nas imenovali gmajno, ne pa šumo, hosto ali gozd.

Tako smo došli v takozvani »gozd«, kjer se neha tista utrudljiva, nesramno kamenita pot. Zato pa prideš skoro v črn prah, ki je vendar stokrat boljši nego one »mačje glave«. Po kakih 3 urah dojdeš

mimo Casa del Bosco (1438 m), prve takozvane turistovske koče. V njeni bližini ob kraju pota so šele 1892. nastali stranski kraterji; potem kreneš skozi kostanjev gozd in že prodreš v osrčje grandiozne vulkanske prirode. Na obe strani od tebe se impozantno postavi na desno Monte Sciacca (1620), na levo Monte Vetore (1778), Monte Nero (2047) — sami vulkani na vulkanu očaku, s čigar vrha se ti zdijo kakor mali izrastki ali bule, rastoče iz njegovega ogromnega telesa. V krasnem defileju lavinih rek in vrhov krevsaš po precej trdem, z zemljo pomešanem potu dokaj gori proti 1871 m visoko ležeči Casa Cantoniera, ki je brez vse vrednosti, ker je v slabem stanju in ne nudi prav ničesar, niti postelj; pri nas je pač vsaka pastirska staja boljša! In ta je poleg vrhnje razmeroma še najboljša! — Novi vrhovi se pojavljajo, drug drugemu bolj ali manj podobni: M. Nero del Zappini (2118), M. Catelezzo (2172), pod katerim ravno leži ta bolj ali manj znamenita »casa«.

Tod okoli še raste kak grm (*Astragalus Siculus*, Spino Santo), kaka zapuščena cvetka in celo kaka znamenitost kakor *Viola Etnensis*, *Cerastium longifolium*, *Saponaria depressa*) med redko travo; toda niti uro hoda navkreber smo že v takozvani »regione deserta«: v vsem groznem veličastvu se razvije pred nami podoba gole vulkanske prirode. Strmi, 2644 m visoki, od ostalih precej ostro se odražajoči vrh Montagnola je bolj redka prikazen, ker je zvezan z dolgim hrbtom Serra del Solfizio, ki je pravzaprav rob enega najgrandioznejših gorskih kotlov ali dolin tega sveta, Valle del Bove. Skoro smo tudi zabredli v sneg, o katerem je dejal moj informator, da ni vreden besede. Radoveden sem, ali in kako bi ga omenil on, da se je on udiral, kakor smo se udirali mi cele tri ure — zdaj do gležnjev, zdaj do kolen. Bil je južen, do metra visok, nobene stopnje ni držal, za vsako sem moral iz njega vleči nogo s čevljem vred. To je bila ena od treh najhujših potov v mojem življenju.

Samo dveh se še spominjam: prve, ko smo hodili avgusta l. 1899. ob največji vročini iz Mostara čez Mostarsko Blato ob Bosansko-Hercegovski meji čez Široki Breg Kočerin in Županjac in smo potem ob Bosansko-Dalmatinski meji stopali čez Jelovačo v Livno in odtod čez Dinarske Alpe v Split — skupno 14 dni; in par let pozneje Triglav v enem samem dnevu iz Kranjske Gore čez Vršič v Trento in po Kugyjevi poti na Triglav ter na Kredarico (od 2 h zjutraj nepretrgoma do 8 h zvečer). Samo ob teh dveh prilikah, kakor zdaj na Etni, sem imel občutek popolne izžerpanosti. Toda ob prvih dveh prilikah sem prišel zvečer v človeka vredno in dostojno počivališče (v Bosni vsaj v kak han ali v franjevački samostan ali župnišče); tu na Etni pa v pravi — svinjak, ki se povrhu imenuje ponosno »Casa

Inglese« ali »Rifugio«. Lep »rifugio«, lepa »casa« — brez ognjišča, brez peči, vlažno in mrzlo do skrajnosti, vsaj ob tem času. — Nič, razen par kocev s celo šumo drobnih živalic, ki jih tudi v najhujšem mrazu vrag ne vzame in ki planejo lačne in sestradane na ubogega turista. In šele moj potni tovariš s svojo zoološko torbo! Kakor bi ga snel s križa, tak je prišel kako uro za nama. Hodil je 9 ur. Z vsemi metulji in vsem mrčesom, ki ga je nalovil med potjo v male steklenice — sva ga zavila v koce, v katerih je onemoglo zaspal.

Ta Casa Inglese leži 2974 m, torej nad 100 m višje kakor Aljažev stolp na vrhu Triglava, na precej široki terasi, tik pod vrhnjim stožcem Etne, ki ga skozi 10 mesecev pokriva sneg.

Kdor bo pri nas doma zabavljajl čez naše koče, ki so — hoteli, ali pa čez ceste — tega pošljem za kaznen v — »Casa Inglese« prenočevati ali pa absolvirati tkzv. »cesto« od Nicolosi do »gozdne krajine...«

(Dalje prih.)

ŽENA I PLANINARSTVO.

Dr. Gizela Tarczay.

I.

Prije 14 dana zamolio me je predsjednik Hrvatskog Turističkog Kluba »Sljeme«, da držim jedno predavanje* o temi: »Žena i planinarstvo«. Ja sam se tom pozivu veoma rado odazvala, jer držim, da je to jedno pitanje, koje bi moglo zanimati ne samo nas, planinare, nego i šire krugove gradjanstva, pa i one, koji se inače ne bave planinarstvom. — Meni je tema: »Žena i planinarstvo« vrlo bliza: prvo, jer sam žena, drugo, jer sam planinarka. Kao žena, poznam žensku psihu svakako bolje nego muškarci; kao planinarka, poznam planinarstvo, sve njegove muke in tegobe, ali i onu neizmjernu sreću, koju ono pruža; pa mi je milo, da mogu pred ovakvom odličnom publikom iznijeti svoje misli o jednoj temi, koja je vrijedna, da se s njome malo pozabavimo.

Naglašujem: ja hoću da ovdje iznesem u prvome redu svoje vlastito mišljenje. Nisam imala vremena i nisam imala ni namjere, da pročitam knjige, koje možda zasijecaju u žensku pitanje. Ja znam, da se o ženi mnogo raspravlja — ja te rasprave obično ne slušam. Znam, da se o ženi mnogo piše — ja te knjige ne čitam. Sav svijet govori o ženskom pokretu — ja nikada. Sve dosada nisam se bavila ženskim pitanjem, kao da se ono mene ne tiče. Ja sam vrlo daleko od

* Predavanje održano dne 18. prosinca 1925 u Hrv. Turističkom Klubu »Sljeme« u Zagrebu.

svih nastojanja feminističkih pokreta; ja ne spadam među one, koje se bore za pravo glasa. I sada, kad sam stupila pred Vas, da govorim o ženi, ne ću da citiram nikoga, nego hoću da iznesem samo svoje skromno mišljenje — svoje vlastito iskustvo.

Moram pridometnuti: svoje žalosno iskustvo. Jer kad pogledam ženu, kakova je danas, moram se snebivati, moram se zgražati — ta današnja žena nije više žena! Njezin je cijeli napredak promašio svoju svrhu; žena je danas emancipirana, oslobođena takozvanih sredovječnih okova, ali ova je emancipirana žena samo ruglo svojega spola, jer je bez srca.

A šta znači žena bez srca? To je kao kruh bez soli!

Čast iznimkama. Današnja je žena sve, samo žena nije, — jer je u onoj bezumnoj žurbi i hlepnji za emancipacijom izgubila svoja najljepša svojstva: izgubila dobrotu srca, izgubila prostodušnost, izgubila nježnost, izgubila stid. To je moje iskustvo — moje žalostno iskustvo. — A da li se može tome predusresti? Može. I tu opet govorim iz vlastitog iskustva.

Uzgoj žena ide danas krivim putem, jer se najveća važnost polaže na intelekt, a pri tom se potpuno zanemaruje čuvstvo. A kod žena je čuvstvo uvijek važnije, uvijek moćnije, nego intelekt. Uzaludni su svi prigovori: to je jedan fakat, kojim se mora računati. Žena je današnja možda vrlo naobražena — samo što srca nema, a to je isto, kao da ništa nema.

Treba dakle pokucati na ona vrata, gdje je edini spas za ženski naraštaj. Valja obrazovati čuvstvo, treba odgajati srce ženino. I tu će biti najbolje pomagalo: Priroda. Ona ista priroda, kojoj su se žene iznevjerile, ona ista priroda, od koje su se one udaljile. Treba ženama otvoriti vrata prirode. Žena mora da se vrati prirodi pa će ona u tom veličanstvenom božjem hramu instinktivno naći direktivu svoga života, kao što je sredovječna žena našla direktivu svoga života u crkvi. Treba žene upozoriti na prirodu, ta one ju ne vide. Treba im pokazati prirodu, ta one ni ne znadu za nju. Priroda će ih onda preobraziti, priroda će probuditi u njihovim srcima sve, što je dobro i plemenito, priroda će učiniti od Žene opet ono, što ona mora da bude: Ženu.

A tko će nam otvoriti hram prirode? Treba naći ključ — ključ je već nadjen: Ključ k prirodi, to je planinarstvo.

Planinarstvo nije samo upoznavanje prirode. Ne mislim ja ovdje možda znanstveno iztraživanje ili proučavanje prirodnih pojava. Svakako je jedna od važnih zadaća planinarstva, upoznati planinare

sa čudesima prirode, ali ne zbog onih samih, nego zbog njihovog čudotvornog djelovanja na čovječju dušu. Upoznavanje prirode može biti samo sredstvo planinarstva, a svrha planinarstva leži mnogo dublje: ona leži u etičkom preporodu čovjeka. Put, koji vodi do ovog cilja, tegoban je i pun opasnosti, ali vodi sigurno k cilju. Planinar hoće, da se u borbi sa prirodom etički preporodi, i ako možda nije sviještan te svoje namjere, on kad ide na planinu, ide duševnoj katarzi u susret.

To isto vrijedi naravski i za žene. I žena mora u čistu prirodu, jer priroda oplemenjuje čuvstva i opere grijeha bolje, nego Danteovo čistilište. Sve, što je prljavo, ostaje u nizini, sve, što je nisko, ostaje dolje — planine su čiste! I onaj, koji im se približava sa strahopočitanjem u srcu, biva čist!

Često se citira ona njemačka poslovice: »Auf der Alm, da gibts ka Sünd« — »Na planini nema grijeha«. Žalibože, ove se riječi shvaćaju posve krivo; lakomisleni ljudi ih tumače tako, kao da je na planini vse dopušteno. To nije istina. Ovakovo tumačenje ne valja. Na planini faktično nema grijeha zato, jer nema grijesnih strasti, nema grijeha zato, jer je priroda učinila svoje te je dovela svoje oboževatelje planinare na jedan visoki stupanj morala, gdje grijeha faktično nema. Na planini se nadju još kreposti, koje su ovdje na zemlji već malone izumrle: iskrenost, požrtvovalnost, drugarstvo i druge.

Ako je planinarstvo takova šola za muškarce, a kamo li za žene? Žene, baš žene moraju da idu u tu školu, one bi morale biti u prvome redu iskrene, požrtvovalne, dobre, a one to nisu. Pustite ih da idu na planine!

Vi ćete reći: »nije planinarstvo za slabu ženu. Planinarstvo iziskuje mnogo tjelesne i duševne snage, zahtijeva otpornost, ustrajnost, odvažnost, stavlja višeputa i energiju jakih muškaraca na probu: bila bi ludost, žene natjerati na planine.«

Varate se! Žena je slaba — istina! — Po svojem organizmu, po svojoj strukturi, po svojoj muskulaturi u svakom pogledu je žena slabija od muškarca; istina. Ali ne mojte zaboraviti ovo: silna je u nama volja!

Kad bi Vi muškarci imali našu volju, našu ustrajnost, našu ambiciju, naše oduševljenje: Vi bi mogli čudesa stvarati!

Ne valja dakle a priori tvrditi, da žena nije sposobna za planinarstvo. Ima bez sumnje slabašnih žena, koje ne će imati nikada snage, da se upuštaju u borbu sa prirodom, ali takvih individua ima medju muškarcima dosta. Na pretek! Ne valja reći, da žena eo ipso,

već zato što je žena, ne će moći u planinarstvu ništa znatnoga postići. Žene su dokazale, da su one i te kako sposobne za planinarstvo.

U povijesti planinarstva, među sjajnim imenima onih prvih heroja, koji su nam Švicarske Alpe takorekuć otkrili i time udarili temelj današnjem planinarskom pokretu, zabilježena su također neka ženska imena. Engleskinje, koje su već po svojem odgoju sklone športu i gimnastici, prionuše prve uz planinarstvo, te su poduzele* teške, opasne ture, dapače i takozvane Erstersteigen.

Najslavnija među njima bila je svakako Miss Mary Isabella Straton. Ona je bila prva, koja se je usudila da se popne u zimsko doba na vrh Mont Blanca. Ono što nije uspelo mnogim odvažnim muškarcima, što samom čuvenom planinaru Coolidgeu nije pošlo za rukom, to je učinila ona, Miss Straton, godine 1876, dokazujući svojim herojskim pohvatom, da i žena može, kad hoće.

Osim nje bilo je mnogo drugih turistica, ponajviše Engleskinja, koje su se već u 19. vijeku istakle svojom odvažnošću, kao na pr. sestre Anna i Ellen Pigeon, pa Amerikanka Margaret Claudia Brevoort. One su se popele na vrletne visine Jungfrau, Matterhorn, Dent Blanche i druge u ono doba, kad još nije bilo ni markacije, ni puteva, ni klinova, pa ni precedenata. Lako je ići na Alpe utrtom stazom, kad znate, da su već mnogi drugi išli ovim putem i sretno se vratili natrag. Ali popeti se na vrh, kamo još nikada ljudska noga stupila nije, to je junaštvo i ja sam ponosna, da je bilo ovakovih žena heroja, koje su imale odvažnosti, da gledaju na svakom koraku smrti u oči u službi jedne uzvišene ideje: planinarstva.

Mnogo se spominje u turističkim analima 19. vijeka Lucy Walker, naravski isto Engleskinja. Ona je planinarila u pratnji svoga oca i napravila više ozbiljnih, vrlo opasnih uspona. Kao osobito agilna planinarka istakla se Miss Fred Burnaby. Ona je voljela zimske ture i izvela niz teških uspona u zimsko doba kao Mont Blanc, Aiguille de Midi, Monte Rosa i druge. A znala je također da opiše svoje doživljaje u knjizi: »The Highs - Alps in winter« — (»visoke Alpe u zimi«). Nadalje se spominju Miss Jackson i Miss Richardson — kako vidite, sve same Engleskinje, kćeri one maglovite zemlje, koja radja najbolje planinare, ali i najbolje planinarke.

Lijepo je, kad se jedna mlada djevojka ovako odluči na opasne planinarske ture, ali kad muž i žena idu zajedno, to je svakako još ljepše. A bilo je mnogo takovih žena, koje su svoje muževe pratile

* Ovdje navedene podatke sam uzela iz knjige: Wilhelm Lehner, Die Eroberung der Alpen.

svuda pa i na najteže vrhove. Ustrajale su usprkos svim naporima, bile su prave drugarice svojih muževa. Veoma simpatično se doimlje na pr. glasoviti bračni par William Workman i žena mu Fanny Bullock. Oni su čitav niz godina posvetili istraživanju srednjoazijskih planina, a najviše Himalaje, priredili su skoro svake godine po jednu ekspediciju u nove, još nepoznate krajeve, penjali su se na vrhove, koji još nikada nisu nosili ljude na svom ramenu, pisali su o svojim turama ne samo mnoštvo pojedinih rasprava, nego i čitave knjige, u kratko, oni su pokazali jedno tako lijepo, ustrajno i uspješno djelovanje, kakovo se tako lahko ne nadje po drugiput. Gospodja Workman je postigla g. 1907 svijetski rekord za žene time, što se je popela do jedne visine od 7090 m. To je dosada najveća visina, kojom se ženski spol dičiti može. Muškarci su došli, kao Vam je poznato, još malo više gore.

Slično u planinarili supruzi Visser na planinama Karakoruma. On i ona, vječito skupa, istraživali su Karakorum, glečere i vrhove do onda nepoznate, često i iznad 6000 metara — evo vidite, tko bi mogao tvrditi, da žene nisu sposobne za planinarstvo?

U opće se opaža kod svih ovih azijskih ekspedicija, da u njima često figuriraju žene. God. 1913 vodja ekspedicije Richmer ima u svojoj četi dvije žene, medju ovima svoju suprugu Mabel, kojom je izveo teški uspon na Towarbeg u Pamiru (5600 m).

Kinc-posjetioci grada Zagreba, koji su gledali onaj poučan i lijep film o zadnjoj ekspediciji na Himalaju, imali su prilike, da vide medju urodjenicima takodjer i jednu ženu, Tibetanku, veselu, nasmijanu mladu ženu, koja sigurno nije išla gore kao planinarka, nego je išla jednostavno za svojim mužem. Ne znam, bi li se medju Zagrepčankama našla bar jedna žena, koja bi se svome mužu za volju popela na ledene Alpe 6 do 7 hiljada metara visoko?

Danas je žensko planinarenje kod naprednijih zapadnih i sjevernih evropskih naroda jako lijepo razvijeno. Žene — a i sada još najviše Engleskinje — idu rado na planine, te poduzimlju teške ture, koje im služe na čast. Mont Blanc ima svake godine po nekoliko ženskih gostiju na svojoj bijeloj glavi. A u Švicarskoj postoji posebno žensko planinarsko društvo, »Club Suisse des Femmes Alpinistes« sa posebnim sekcijama, posebnim planinarskim kućama i posebnim časopisom: »Nos Montagnes«.

Danas više ne će nitko poreći već zato, jer su mnoge planinarke dale već svoj život za planine; svojom krvlju zapečatile su svoju neizmjernu ljubav prema planinama. Ne znam za njihova imena sva, ali znam, da ih ima mnogo. Hoću da spomenem samo jednu,

mučenicu svoje kobne strasti: gospodju Eleonoru Noll*. Za nju kažu švicarski vodiči, koji su ju poznavali, da je bila najbolja planinarka svijeta. Nisu ju zvali imenom, nego samo: »Gamsli«. Gamsli-divokoza, to je bilo njezino ime. Skakala je po hridima, kao divokoza, gledala je u strahovite ponore bez straha, kao divokoza, trčala je po glečerima objesno kao divokoza, a jednoga dana — jednoga dana se je survala u ponor. To je bilo ove godine (1925) negdje u augustu, pisale so o tome sve novine. Naši članovi, koji su ljetos u Švicarskoj planinarili, vidjeli su njezin grob; bio je iskićen kitama gorskog cvijeća, ogromnim kitama bijelog runolista. Slava joj!

A kod nas? Kod nas naravski još nema takovog napretka. Kod nas se planinarstvo istom rodi. U Sloveniji je naravski više toga učinjeno na tom polju. Kao što Slovenci služe kao uzor našim planinarima, tako mi planinarke moramo da se ugledamo u Slovenke. Dr. Jug, slavni plezač, imao je često po koju ženu planinku u svojoj grupi. Tako je i pokojnog Vladimira Topolovca po svuda pratila njegova sestra Darinka. Darinka T. nam je dobro poznata takodjer iz slovenskog Plninskog Vesnika, koji često priopćuje po koji članak od nje. Tek nedavno ste mogli čitati njezin lijepi opis Plitvičkih Jezera.

Jedno je što me čudi. Čudi me pa i boli. Zloglasnu sjevernu stijenu ove godine je preplazila prva žena. Ali to nije bila kći ove zemlje: ta žena došla iz inostranstva, da zauzme naš Triglav. Tudjinka je izvela nešto, što mi nismo mogle izvesti — a to me boli!

O, mi moramo još mnogo raditi, mnogo učiti, dok se budemo mogle usporediti sa planinkama zapadnih naroda. Mi još ne možemo pokazati nikakovi rezultat, jedino dobru volju, veliku volju i ambiciju, ali za početak i to je dosta.

Agilne su one naše članice. One ne figuriraju samo na papiru. One rade. Na zajedničkim izletima ima skoro toliko ženskih koliko muških članova. A to nisu više one cendrave lutke, koje idu sa

* Eleonora Hasenclever, poročena Noll iz Frankfurta, se je 18. avg. 1925 -- zaradi slabega vremena — smrtno ponesrečila na sicer ne baš opasnom Weißhornu. Podsul jo je plaz. Ž njo je bil znani veleturist Dr. Hans Pfann, ki si je tedaj nogo zlomil, in Herman Trier. Prelepe besede je napisal Eleonori, kot najboljši turistki in idealistki, a zajedno najboljši materi, Franc Nieberl v »D. Alpenz.« 1925, XI. zvezek, str. 333. — Iz spisa je živo razvidno, kako harmonično se združuje pri tej ženi planinsko koprnenje s pravo ženskostjo kot soproga, mati in kot — elegantna dama.

Herman Trier opisuje v »Oesterr. Alpenz.« 1925, št. 1042, str. 192, kako se je nesreča pripetila. Z nadčloveškim trudom je skušal rešiti podsuto Eleonoro in je rešil Dr. Pfanna. — Med slovenskimi planinkami ne pozabimo naše sotrudnice Mire Marko.

Dr. Jos. Tominšek.

visokim petama na planine, to nisu velike dame, koje traže na svakom koraku oslon i kavalirsku ruku te završnu, kad ugledaju žabu. To su već dobro trenirane, dobro opremljene, ozbiljne planinarke, koje žele raditi, žele napredovati. Ovaj je današnji ženski naraštaj na najboljem putu, da postane ono, što je zapadna žena već odavna: planinarica ravna svojim muškimi drugovima.

Žene ne idu zatim, da prednjače u planinarstvu. To bi bila ludost. Mi znamo, da smo samo žene, da na žalost nitko ne može iz svoje kože van, mi se zadovoljavamo s onim, što nam je dano i nastojat ćemo, da planinarimo u granicama mogućnosti. Da su te granice prilično široke, o tome nema sumnje, to su dokazali primjeri, koje sam čas prije navela.

A Vi ćete pitati: čemu to? Čemu ženi planinarstvo? Zašto da se lati takovog teškog, napornog a možda i pogibeljnog posla, kad joj nije nužno? Koju svrhu, kojeg smisla to ima? (Konec prih.)

PLEZALNI ZAPISNIKI † DR. KLEMENTA JUGA.

(Dalje.)

29./VII. — Šival. Ob 10. uri odšiel v Mojstrano po kruh, od tam pa opoldne v Kot v zadnjo kočo v dolini, da bi jutri šiel na Macesnovec in splezal po grebenu na Rjavino.

30./VII. V kočii živel ko pastir. Deževni naliv napravil plezalno podjetje na R j a v i n o (ki še nepoznano) za nesmiselno. Poskusil bom jutri, če bo vreme, sicer pojdem v dežju v Aljažev Dom. Pojutrišnjem, če mogoče, na Škrlatico — Dovški Križ. Danes čas zapravljal, vendar ne dolgčas, saj sem sam. Razmišljal sem. Meni dolgčas le v družbi praznih ljudi, sicer ne. Kuhal si kompote iz borovnic, kuril, pil limonado in poslušal kapljanje dežja.

31./VII. Ob 6. uri odšiel iz kočee, takoj nad studentem po sipini in z ruševjem porasli rebri (polici, veliki nad pragovi) na levo do Macesnovca. Od tam ob 8. uri vstopil v greben. Na prvo koto (»Raztenki«) splezal naprej od leve po grebenu in nato prešel na desno stran. Nato s kote na levo doli na travnate rebri, da se izognil previsom. Po teh rebrih (povsod sledovi gamsov) na škrbino med prvo in drugo koto (Luknja-Peč). Na drugo kopo spet po grebenu na levo in desno izogibaje se neprehodnim mestom. Z druge kope (kjer našel vizitko Dunajčana Roessela) spet na levo doli po steni, da se izognil previsom v grebenu. Nato vstopil v greben Rjavine, ki pa ima pred vrhom še dve koti (stolpi, na karti nezaznamovani). Z Luknje-Peči se zdi le ena kota Rjavina. Zato se

zmotil in plezal, mesto da bi sledil kozji stezi, ki je vedla po levi (vzhodni) strani Rjavine, dokler ne bi obšel prve kote, na prvo koto. Nisem hotel se umikati z grebena po kozji stezi, po kateri bi prišel z lahkoto na jugovzhodno pobočje Rjavine, zato splezal okoli prvega stolpa na desno in po jako krušljivi in strmi skali po njem gori. Po njem naprej pa nemogoče po grebenu, ker navpično in gladko razcepljen z razpoko, ki tvori proti desni (zahodno) strm žleb z navpičnimi stenami. Splezal na levo po ozki polici na dno tega žleba, od tam pa v plezalkah (tu jih obul) po navpični steni žleba z redkimi, a dobrimi oprimki navzgor do ozke police, po kateri se ni posrečilo priti na desno ven v steno in na vrh stolpa. Potem z njega na greben (škrbino), do kjer bi mogel priti tudi po oni kozji stezi. Od tam levo od grebena obšel del drugega stolpa in vstopil v severovzhodno steno tega stolpa (zdi se vrha) ter splezal po njej (trdni in dovolj gosti oprimki, krasno plezanje) po neki počki gori in levo pod vrhom tega obšel in spet na škrbini. S te levo pod njo v steno in na greben ter kmalu na vrh ob 2¼ uri. Izgubil čas z iskanjem prehodov. Na Rjavini vpisna knjiga kakor na Cmiru. Splezal sem nato z Rjavine po grebenu in po k steni prislonjenem stolpiču na greben naslednjega vrha ter na ta vrh (ki se edini vidi od Staničeve koče). Na ta vrh vedejo markacije s Staničeve koče. Mnogi lezejo na ta vrh po teh markacijah in mislijo, da so na Rjavini, pa še niso, ker Rjavina je naslednji nekoliko višji vrh. Tu je jako stara knjiga, pa je jako malo turistov vpisanih (kakor na Cmiru jaz 26-ti). S tega vrha po markacijah k Staničevi koči in v Aljažev Dom.

1./VIII. — Namen: v dveh dneh iz Vrat po grebenu od kote 2500 do Dovškega Križa in nato od Dovškega Križa po grebenu na Škrlatico.

Šel po stezi, ki se odcepi od ceste na levo nekje med Aljaževim Domom in Turkovo planino, nato po drči gori do žleba med Rokàvom (2500) in Kališčem (1901). Tu (višina 1678) pričel plezati. Vstopil v travnate strmine in žlebaste razvite ter z ruševjem in macesni porasle skale levo pod žlebom. V žlebu si še nabasal snega v steklenico. To potem do večera edina voda. Plezal sem v smeri kozjih stez, ki vedejo skozi vso travnato steno. Enkrat zašel na desno ter moral nato obiti previse. Sicer šel skoziinskozi brez zgrešenja. Veliko gamsov zbehal. Priplesal naprej na greben, desno od vrha in nato po žlebu na levo navzgor po vrhovih pečin. Tu plezalka in kmalu na Rokàvu (2500). Od tu po grebenu proti Dovškemu Križu, a se zanlezal po visečih ploščah na desno navzdol v steno, ker iskal prehoda v sredo grebena. Ker ga ni bilo, se vrnil na greben in po nekem kaminu doli na škrbino. S te škrbine na levo po steni v Mali

Dolek, ker greben sam radi gladkih sten enega stolpa nepreplezljiv. Z grebena možen prehod, lažji (tu videl gamse) s prihodnje škrbinice ko ona, s katere splezal gori. Sicer gams skoči daleč in visoko, da (doli) ne more človek za njim (gams pa ne za človekom črez navpične stene gori in celo previse z oprimki), ker mu zadoščajo za stopinje neznatni robovi; vendar videl z grebena (Dovški Križ — Škrlatica), da tu dobro prehodno.

V Malem Dolku dobil spet snega, se okrepcal in šel plezat po steni (spet na desno) na Dovški Križ. Bil že kakih 100 m pod vrhom, pa sem se vrnil na Mali Dolek, ker se je že nočilo in bi na Križu ne imel prilike za bivak, pa tudi ne vode. Ugotovil le prehodnost te stene. V Malem Dolku pod steno Križa si izkopal v sipini pod skalo (da varen pred padajočim kamenjem, ne pa pred dežjem, ki ga ni bilo; zato pa je iz stene kapljalo) ležišče v kamenju. Ilovato, umazano kamenje pokril s čistim prodom, nato povečerjal, oblekel vse, kar imel (pelerino, plezalke, 3 nogavice itd.) ter sploh vse uporabil za varstvo proti mrazu: čevlje za vzglavje, vrv in nahrbtnik pa pod hrbet, da ne bi zeblo mokro kamenje. Zeblo me je pa kljub temu v tej višini 2400 m brez strehe tako, da skoro nič spal. Zjutraj se z gibanjem komaj ogrel. Od mraza ne obvladal pozornosti in slabo razpoložen. Zato težje plezal na Dovški Križ, dasi že včeraj plezal in teren lažji nego po grebenu. Šele na Križu se ogrel in dobro razpoločil.

2./VIII. — Iz Malega Dolka v Veliki Dovški Križ (lani na Malem), tam naredil malo piramido in nato na greben. Pleza se: s Križa na levo navzdol proti Dolku do višine grebena, nato na greben po prodnatih policah in žlebičih. Nato obplezaj vse manjše stolpiče na levi (vzhodni) strani, dokler se ne pripelza, kar teren sam privede, z leve stene spet na greben pod večjim stolpom. Ta se obpleza od desne strani (proti Veliki Dnini). Za njim s škrbine spet na levo v steno ob naslednjem stolpu do vrh tega. Z njega po grebenu doli v škrbino. Spet en stolp od leve pričeti in od vrha po grebenu doli. Potem predzadnji, širok (višji od Križa) stolp od desne obplezati; naprej navzgor (gori možno od desne ali leve) ter nato z vrha na desno doli v žleb in po tem gori na škrbino. S te na desno v steno zadnjega stolpa, po desni strani pod vrhom tega nekoliko navzdol do peči, kjer ta stolp razklan. Skozi to razpoko v žleb navzdol na levi strani grebena in po tem žlebu dol do škrbine med stolpom in Škrlatico. Prestop iz razpoke, nadalje iz žleba v škrbino in prej na več mestih terena težaven. Sicer je navadno plezanje, le zelo komplicirano iskanje prehodov, opasno radi skrajne krušljivosti, vse stopinje s prodom posejane, oprimki negotovi, skala silno ostra, da

sem si potrgal obleko, plezalke razdejal in že utrjene prste spet preribal do krvi. Sicer pa greben bolj iz daljave plaši kakor od blizu. Tu velja posebno plezalsko geslo: »Pojdi zraven!« Ko ogleduješ, se ti zdi neprestopno, ko poizkusiš, pa gre. Tu velja, da pogumnega spremlja sreča.

S škrbine na Škrlatico vstopil na levo stran v normalno steno, po njej do previsnih pečin, ki pa na enem mestu prehodne radi dobrih oprimkov. Od tam na desno in navzgor v steno. Spet pod neprestopne pečine. Pod njimi na levo okoli po polici v prestopen žleb. Po tem gori, iz njega na desno v skale in po teh na vrh. Z Vel. Dovškega Križa do Škrlatice plezal dobrih 6 ur. Veliko časa potratil z iskanjem. Sicer pa plezal ravno primerno hitro, da obvladal svojo pozornost in položaj. S Škrlatice v Aljažev Dom. Zjutraj je rdeča zarja napovedala slabo vreme. Ravno sem prišel na Škrlatico, ko je prvič zagrmelo. Po poti v Aljažev Dom pa me je že pralo.

3./VIII. — Zjutraj šel po slovo od Trigl. stene ter si jo še enkrat ogledal. Nato šival plezalke in obleko, nato v Mojstrano po hrano in kruh, na Jesenice z vlakom lire menjat, v Kranjsko Goro z vlakom in v Pišnico. Ves od dežja premočen prišel v pastirjevo koč, kjer našel Kvedra z dvema tovarišema in dvema tovarišicama. Dr. Tominšek radi dežja se bil vrnil domov. (Dalje prih.)

MOJA VRHNIKA.

Dr. Fran Ogrin.

Zahrepenelo se mi je po domu. Nič nisem čakal . . . Slovo — in hajd na pot! Tam puha pripravljeni vlak; droben, nato močan, rezek pisk — in že drdramo mimo hiš, dreves, cest, »Tivoli«, »Rožnik«, »Vič«, kar dalje — »Brezovica!«

Sanjavo se ziblremo po Ljubljanski ravani mimo Lukovice in Loga. Ljubljansko Barje z menjajočo se sliko travnikov, holmov in vasic se prostira pred nami tja do Coklarije in Borovnice na eni, pa do Javorča in Ljubljanskega vrha (813 m) na drugi strani. Tam v dalji se blesti Sv. Trojica in beli Borovniški premost. Obrisi Vrhniške okolice rastejo; spomini davnih dni, dni mladosti oživljajo. In smo na mestu: »Vrhnika!«

Na levi vitki industrijski stolpi: Jelovškova, Lenarčičeva (Kotnikova) opekarna, Globus (tovarna konzerv) in vélika cesta v »gosposki trg«; na desni skromna pot v skrito vas — Staro Vrhniko; tam za Devci in Tičnico sloni med brdi in njene hiše se solnčijo na njih bokih. Izza kmečkih domov in sadovnjakov pozdravlja Sv. Lenart, nad njim raz Kuren Sv. Nikolaj. Prelest mladih dni pozabljena je, resnost in trpkost poznejše dobe ostaja pred menoj . . .

Pa sem doma! Oj, ljubo doma, kdor ga ima!

Drugi dan pa na Kurena. V pol ure sem gori. Res, skoro sem bil že pozabil, kaj nudi ta nizki hrib (525 m) v razgledu. Koncem gozda pod menoj stoji preprosta vas Stara Vrhnika, dalje doli za Sv. Trojico in okrog Sv. Pavla pa kraljuje trška Vrhnika. Oko mi plava po prostranem Barju, radujoč se nad mično sliko gozdličev, hribčkov, vasic in cerkvic: Sinja Gorica, Blatna Brezovica, Bevki, Log; pozdravlja me Žalostna gora, Sv. Ana, Sv. Jožef izpod Krima. Preko te pestre slike pa se blišči onkraj Barja bela Ljubljana in njen stari Grad. Na severo-vzhodni strani se pne proti nebu niz grebenov, hribov in gorá (Polhograjske, Žirovske), posejanih s čednimi vasmí in cerkvami: Zaklanec, Kareno (720 m), Horjul, Sv. Jošt, Samotorica, Smrečeje, tam spodaj v kotu vabljive dolinice Podlipa. Prav v ozadju pa se spenjajo v višave sivi očaki: Triglav, Grintavec . . .

Proti zapadu se razprostira Notranjska. Pogled sega mimo dokaj višje planine Ulake — s Kurena pet četrt ure — in Ljubljanskega vrha nad Vrhniko daleč tje čez sedlo Raskovec.

S Kurena jo mahnem na vrh Sv. Treh Kraljev (2½ ure), kjer se mi odpre s te višje točke (881 m) deloma še širši razgled, zlasti proti Notranjski in Žirem. Nato se spustim v dolino. Okrepčavši se v prijazni Podlipi, krenem proti domu. Bela cesta se ljubko vije po dolini ob žuborečem potočku (Podlipšica). Po njej spem, oči pa se mi pasejo po zelenih travnikih in dozorevajočih poljih, nad poraslimi hribi, ki se stegujejo na desni in levi višje in višje. Na njih, za košatimi gozdi, med njivicami in senožetmi sanjajo mali domovi. Zdaj sem v križišču belih cest, v Razoru, kjer je bil doma Cankarjev »Aleš (prav Nace) iz Raza«.

Od tu dalje se primakne na zapadni strani hrib in gozd tik do ceste in šumljajočega potoka. Prijetno je korakati v hladu. Ko pridem vspod Čela, se razgledujem na Staro Vrhniko koncem stranske dolinice, na Sv. Trojico in obe Ligojni s cerkvicama. Še četrt ure, pa sem doma.

Tretji dan si ogledam vse lepe vrhniške prostore. Najprvo holma Tičnico in Sv. Trojico; tod je posedaval, snujoč misli za svoje umotvore, vrhniški rojak Ivan Cankar; tu smo hodili, polni mladeniškega navdušenja, i mi drugi dijaki.

Tičnica! Kako si zapuščena! Šop svojih lepih smrek, svoj naglavni nakit, posekan . . . Le počasi raste pomladek. Nasprotno pa se ti, Sv. Trojica, košatiš v čedalje večjem in gostejšem gozdčku. Ta sili po obrenkih hribčka višje in višje, grozeč docela zakriti cerkev; še nekaj časa, pa bo molel le stolp izza šumice. Kljub temu pa je razgled s tega hriba, zlasti na točkah, kjer ni gozd zasajen, obširen

in le malo manjši od onega na Kurenu. Ko si se nagledal, te na odpočitek vabijo številne klopi in utica v osenčju in hladu borov in smrek. Zasluga za to napravo in za gozdni nasad gre vrhniškemu olupševalnemu društvu, zlasti njegovemu nekdanjemu predsedniku Ivanu Grudnu.

Sedaj pa še v Močilnik! V nekaj minutah sem črez Klanec v trgu in v nadaljnjih 15 minutah na mestu. Da, Močilnik! Kraj samote in osvežitve iskajočih, pribežališče zaljubljenecv in — dijakov. Izpod strme stene prihaja v več izvirkih iz notranjskih duplin Ljubljana na dan. Ob njih brne žage, tam pozvanja zvon sv. Antona Puščavnika — ej, obiskovalci in obiskovalke imajo pač vedno kopo neizpoljenih želj... Mladost, oj lepi sen, ploveš mimo mene, zdaj dalje, zdaj bližje, nedosegljivo.

Naglo še obiščem bližnje Mirke, Retovje (tudi izvir Ljubljane) in Verd. Čas preteka. Hitro slovo in zopet nazaj na dnevno delo.

KOTIČEK

OSREDKI . . .

Osredki — čudno neznano ime, kaj? Tudi jaz nisem vedela za Osredke, dokler se nisem lepega dne, pravzprav temne noči, »znašla« na njih.

Septembra meseca, leta 1923 po Kr. roj., smo se nekega dne kopali v Bohinjskem jezeru, da se očedimo triglavskega prahu. Sklenili smo, da pojdemo za »likof« na Črno Prst, na žgance in mleko v Orožnovo kočo. Denarja je že primanjkovalo, provijant je obstojal iz štruce starega kruha, ki smo ga bili še v Mojstrani kupili, ene limone in dva zavojčka čaja. Mikali pa so nas planinski žganci, kajti pri Sv. Janezu smo dobili za 5 Din ravno šestnajst fižolov, res da pristno jugoslovanskih, a za planinski želodec premalobrojnih.

Večerilo se je, ko smo odhiteli proti Polju. Nad Poljem v gozdu nas je dohitela noč. Temno, oblačno nebo je viselo tik nad nami, a kljub temu smo bili, veseleč se žgancev, dobre volje, mi — kdo mi? Fajfa, Miran, Nada, Divica in jaz (vulgo Marko). Fajfa je žgance že vnaprej ovohal. Naj še to povem, da je Fajfa moškega spola in se v službenih listinah imenuje Miloš; toda moj brat ga je prekrstil v Fifi, kar se po angleško izgovarja — Fajfa! Po gozdu je bila črna tema, markacij nikjer. Kar srečamo možička.

— »Dober večer, očka! Ali pridemo kmalu do Orožnove koč«

— »Kar na gliho pojdite, k' se pot cep', pa na levo; k' se tretjič cep', pa zopet na levo, pa boš te glih k Orožnov' koč prišli.« —

— »Bog loni, očka! Pa lahko noč!« —

— »Lahko noč no, pa srečno hodite!« —

Šli smo na levo, pa na desno in zopet na levo — a Orožnove kočice ni bilo nikjer. Šli smo zopet na desno; tema je bila, a toliko le vem, da smo šli na — desno. Fajfa je hodil prvi, ker ima očala. Videl pa ni nič. Prižgal je svetiljko, pa je bilo še slabše. Steze nikjer, le kamni, borovci in grap v izobilju. Nada je godrnjala, Divica je molčala pomembni molk, jaz sem zdihovala: »Oh žganci!«

Drugi so vzdihovali po svoje. — »Orožnove kočje tu že ne bo«, je prekinil tišino Miran; »saj hodimo že več ko tri ure! Treba bo na prostem prenočiti.«

»Adijo, žganci«, je odjeknil moj vzdihljaj. Resignirano stopim naprej, kar mi zmanjka tal in se zleknem v grapo. Ko se vzdignem in si drgnem koleno, ki me je močno zbolelo, se oglasi iz teme Fajfa: »Tam je kočja!« — Pozabljeno je bilo koleno, planila sem iz grape — v drugo grapo. Pa kaj tisto! Naprej smo šillili, in glej, res se je iz teme videl nejasen obris kočje.

— »Že spijo, ko je vse temno«, je rekla Nada. Bili smo res pri kočji, a ne v Orožnovi, temveč — pastirski. Kaj bo z žganci?

Zraven kočje je bila še druga bajta in iz teme se je izluščila še tretja kočja; sedem jih je bilo, vse prazne in zapuščene. Kaj smo hoteli? Poiskali smo si dve najpripravnější, eno za spalnico, drugo za obednico, ker jo je krasilo ognjišče, kjer smo zakurili. Žalostno smo sedeli okoli ognja in — in jedli k namišljenim žgancem trdi kruh. Štruco je razdelil Fajfa, ki študira za »žolnirja«, na pet delov.

— »Žejna sem, žejna«, je potožila Divica. Ponudila sem ji zavitek čaja, ker sem nekje slišala, da suh čaj, če ga žvečiš, pomaga žeji. Žvečila je reva in žvečila, a žejna je bila še bolj. Pa smo razdelili še limono.

Fajfa je medtem dognal, da se nahajamo na Osredkih in da nas loči od ljubljene Orožnove kočje kruti Lisec.

— »Blizu meje smo, kaj ne?« je polglasno vprašala Nada.

— »Mhm!« je melanhonično odvrnil Fajfa, ki je vztrajno bulil v Knafelčev zemljevid Julijskih Alp.

Udali smo se v usodo in potrfti zlezli v sosednji bajti v vloženo mrvo. Sklenili smo, da odrinemo z dnevom v obljubljeno kočjo mleka in žgancev.

Ker služim v planinah vedno kot budilka, sem se vlegla počez pri vratih, tako da bom lahko videla skozi špranje, kadar se začne daniti. Zaspala sem takoj, a ponoči mu je zbudila neprijetna mokrota. Potipljem se po obrazu in vidim, da sem vsa mokra. »Tok - tok - tok«, je kapljalo s stropa, zunaj pa je lilo curkoma. Obrnila sem se tako, da je sedaj kapljalo po nogah, glavo sem pa spravila na suho. A nisem mogla več zaspati, poslušala sem, kako enakomerno udarja dež ob streho in kako zadovoljno smrči Fajfa. Kar se oglasi iz kota Miran: »Ga že imam, ga že držim Italijana!«

— »Ho, ho, ho!« se je krohotal v drugem kotu Fajfa.

»Ali Miran sanja?« ga vprašam. Med smehom mi pove Fajfa, da ga Miran drži krčevito za nogo. Naposled se zdrami tudi Miran in nam pove, da je na vrhu Črne Prsti ujel bežečega Italijana za nogo.

Nato so drugi spanje nadaljevali, jaz pa sem zopet poslušala simfonijo Osredkove noči. Dneva kar ni hotelo biti in sem tiho vstala, zapustila bajto ter zlezla v »obednico«, kjer sem zakurila in se ob ognju grela. Čez nekač časa sem šla tiskat vode za čaj. Tema je bila ko v rogu, a vendar sem našla v bližini vodo, ki je bila sigurno mokra, čeprav je bila menda mlaka. V bajti sem potem stikala za posodo. Na polici sem našla tihožitje, sestojee iz starih cokel, krp in pravcatega lonca. Črn je bil res, a lonec je bil.

V tem je priropotal črez prag Miran in rekel, da se bo treba odpraviti.

— »Najprej bomo pili čaj!« sem se odrezala, »zadaj za bajto najdeš vodo; tu imaš posodo, prinesi vode za krop.«

Vzel je oprezno dragoceno posodo in odšel po vodo. Naložila sem starih desek na ogenj, da se je isknilo na vse strani in pristavila vodo, ki jo je prinesel Miran. Kmalu je bil čaj skuhan in ponudila sem Miranu polno čašo te žlahtne pijače.

— »Ali se ti ne zdi, da je ta-le čaj nekam teman?« je pripomnil oprezno, prej nego je nastavil čašo k ustom.

— »Kaj še, od česa bo neki teman!« —

Miran je stisnil oči, nakremžil obraz, ter — izpil.

— »Hočeš še?« —

— »O-o-o hvala lepa, dovolj bo, le da je nekaj gorkega v želodcu.«

Sledila sem njegovemu vzgledu, in z velikim premagovanjem izpila motno tekočino, ki je imela kaj čuden okus. Če bi bila sladka, bi morda še šlo, a grenko — brr! —

Prišel je Fajfa, prišla je Nada; zadnja se je prikazala zaspana Diva.

— »Hitro popijte čaj, potem odrinemo. Na, Diva!« —

Divica je hitro nagnila in izpila, Nada je odklonila, češ, da ni vajena tako zgodaj zajtrkovati. Fajfa je oprezno vzel čašo in jo je pozorno metril; stopil je celo na prag in si ogledoval moj čaj v luči bližajočega se dneva. Godrnjaje je postavil čašo na prag, stopil v bajto in potegnil iz nahrbtnika, na moje nemalo začudenje, zobno ščetko.

»Čaj se bo shladil! Hitro ga izpij!«

Molče in pomembno me je pogledal, stopil pred bajto in si začel vestno snažiti zobe s — čajem.

Ostrmela sem:

— »Kaj pa vendar misliš...?« —

On pa mi med grgranjem pravi: »Poglej si svoj »čaj« pri luči dneva!«

Pristopim, pogledam in začutila sem revolucijo v želodcu. Mislim, da sem bila zelena kakor — tisti čaj! Kajti bil je zelen, res zelen, in v njem je plavalo — vsega...

Molče sem pospravila svoj nahrbtnik. Preden smo zapustili kočo, sem pogasila ogenj s čistim čajem mlake — bila je res mlaka — in vse slabosti so me obdajale, ko sem ob jutranjem svitu videla v mlaki močerade, žabe, gliste, papir, čepinje, smeti in zelo pomembni »itd.«

Kaj bi govorila o nadaljni poti? Bila je klaverna. Šele ko smo zagledali Orožnovo kočo, smo zopet zavrskali. V koči pa smo jedli, jedli, snedli...

V Bistrici smo bili v pol ure in kmalu nato na Bledu. Prenočišča na Osredkih pa se moj želodec kar ne sme spomniti.

Mira Marko.

OBZOR in DRUŠTVENE VESTI.

Ferdo Seidl, sedemdesetletnik. Dne 10. marca t. l. obhaja naš dični sotrudnik, neumorno delavni veščak prirodoznanec in životvorni pesnik prirode, vladni svetnik Ferdo Seidl 70. leto svojega rojstva. Zazdaj mu izrekamo srčna voščila, v prihodnji številki bomo mu objavili spominski spis od prijateljske strani.

Zbor delegatov se je vršil v Ljubljani dne 20. decembra 1925 v društvenih prostorih. Zastopane so bile po delegatih sledeče podružnice:

Iz Ljubljanske oblasti: Jeseniška, Kranjska, Litijska, Selška in Tržiška podružnica; iz Mariborske oblasti: Mariborska, Mislinjska, Podravska, Posavska, Rogaška, Saleška, Savinjska in Slovenje-Bistriška podružnica.

1. Predsednik dr. Fran Tomiňsek pozdravi delegate, določi za zapisnikarja tajnika dr. Tominca in poroča, da je bil zbor delegatov v glavnem zato

sklican, da se razčisti stališče, ki ga je zavzemati radi izpremembe pravil. Proti pravilom, ki se je njih izprememba na zadnjem občnem zboru sklenila, so namreč sprožile posamezne podružnice močno agitacijo in tudi posredovale pri oblastvih v tej smeri, da se izpremenjena pravila ne potrde. Zato je Osrednji Odbor radi pomirjenja duhov pristal na to, da se začasno še ne sklepa konečno o potrditvi izpremenjenih pravil, upajoč, da bo prihodnji redni občni zbor to odobrila, medtem pa se naj vršijo dogovori radi morebitne drugačne izpremembe pravil in radi ureditve razmerja podružnic do Osrednjega Odbora. Nadalje poroča, da se je tozadevno ravnokar vršil predsestanek, kjer so podružnice obljubile, da predložijo svoj načrt izpremembe pravil, ki se bo o njem potem razpravljalo, ter izrazi nado, da se posreči izgladiti nastale diference. S stališča Osrednjega Odbora je predsednik naglašal, da kakke resnične potrebe za izpremembo sedaj veljavnih starih pravil niti ni, da pa Odbor pametnim reformam ne nasprotuje, a vsekako se bode moralo varovati glavno načelo, da ostane Slovensko Planinsko Društvo enotno in da se društvena posestva (koče) ne smejo odtegniti društvu. Odločitev bo seveda pridržana društvenemu občnemu zboru; za vse priprave pa naj podružnice izvolijo odsek, ki bo z Osrednjim Odborom razpravljal o nameravnih izpremembah.

Dr. Makso Šnuderl, delegat Mariborske podružnice, pojasnjuje načela osnutka novih pravil, ki jih sestavlja Mariborska podružnica v sporazumu z drugimi podružnicami; vsaka podružnica naj bode samostojna pravna oseba, ki ima svojo upravo in imovino. Društveni občni zbor pa naj sestoji iz delegatov podružnic in Osrednjega društva.

Ker delegati Mariborske in Podravske podružnice naglašajo, da naj se Osrednje društvo preosnovi v Ljubljansko podružnico, in prosijo za garancijo, da bo Osrednji Odbor pristal na njih osnutek pravil, poudarja predsednik, da bo Osrednji Odbor šele po predložitvi tega osnutka mogel presojudati, ali je v njem varovano na predsestanju poudarjeno stališče, da ostane SPD kot celota nedotaknjena.

V odsek, ki bo podružnice zastopal pri projektovani izpremembi, so se izvolili: dr. Senjor, profesor Zupan in Ferdo Tomazin, načelniki Mariborske, Kranjske in Litijske podružnice. Osrednji Odbor pa bo za tozadevne razprave svoje zastopnike sam določil, odnosno sklepal v svojih sejah.

2. Iz poročila delegatov o delovanju podružnic in glede načrtov za bodoče delovanje se je pozvati na poročila v »Planinskem Vestniku« in posebej omeniti sledeče:

Za Savinjsko podružnico poroča načelnik Franc Kocbek o zgraditvi Tillerjeve kočice v Logarski dolini, o otvoritvi Celjske kočice in o izvršenih markacijah; g. Kocbek namerava izdati v kratkem monografijo o Savinjskih Alpah. Podružnica se bavi z mislijo, da poveča kočico na Korošici. Podružnica je posredovala in s pomočjo srezkega poglavarja dosegla, da se je cesta od Solčave naprej do Podbrežnika (ob vходу v Logarsko dolino) proglasila za občinsko cesto. S tem je bila omogočena poprava te ceste, kjer se razvija živahen promet. V pretekli sezoni je pasiralo cesto okoli 100 avtomobilov, ki so se vsi lahko pripeljali do naše postojanke v Logarski dolini.

Za Slovenje-Bistriško podružnico poroča Štefan Vođošek. Delovanje se je utesnilo na društvene prireditve in na zaznamovanje potov; markacije se bodo obnovile.

Za Mariborsko podružnico poroča načelnik dr. Senjor o napredku prometa v Mariborski kočici in v Koči na Klopnem vrhu. Posestvo

se je z nakupom gozda še povečalo. Imovinsko stanje podružnice je ugodno — ona je skoro brez dolga. Zgradil se je vodovod in depandanca pri Mariborski koči; za prihodnje leto mislijo zgraditi Ribniško kočo in imajo zato že precej gotovine nabrane.

Za Saleško podružnico poroča Fran Trnovšek: Delovanje se omejuje na zaznamovanje potov, kar se bo pridno nadaljevalo.

Za Kranjsko podružnico poroča profesor Zupan: Oskrba Prešernove in Valvazorjeve kočice na Stolu je dobro urejena in promet lep. Markirali in s tablicami opremili so se poti na Storžič in na Krvavec iz Cerkelj; podružnica namerava Prešernovo kočico razširiti in z delom pričeti že meseca maja; les je že pripravljen; tudi se namerava urediti vozna pot na Stol.

Za Jeseniško podružnico poroča Ivan Velepčič o popravah markacij in pota med Golico in Medjim Dolom. Podružnica misli na zgraditev lastne kočice, toži pa, da se je članstvo zelo skrčilo.

Za Litijsko podružnico poroča načelnik Ferdo Tomazin, da živahno deluje po domačih hribih ter da je obnovila in izpopolnila markacije. Nanovo so se zaznamovale poti na Sv. Goro in čez Leše na Sv. Planino. Imovinsko stanje je ugodno. Izrazi željo, da se Litijska in Posavska podružnica dogovorita glede naprave prenočišča na Kumu, ker dosedanji prostori pri cerkovniku ne zadostujejo.

Podravska podružnica je zgradila pri Ruški koči novo ledenico, klavnico in drvarnico. Občutna škoda jo je zadela, ko ji je požar uničil hlevski hram. Poti se obnavljajo; posebno je omeniti popravo poti v Šumik. Podružnica je pridobila pri Sv. Bolfenku pod Veliko Kopo posestvo od Pahernika in si bo uredila tam novo postojanko.

Vsa poročila se odobre in predsednik izrazi željo, da se vsi napovedani načrti z uspehom izvrše; posebej pa še priporoča, da se naj obrača pozornost tudi na razvoj turisticke v obmejnem gorovju nad Dravo.

K temu poroča dr. Senjor, da je Mariborska podružnica že iz raznih postojank markirala poti na grebene Kozjaka, koder so krasne razgledne točke. Drugo leto se zaznamujejo in uredijo poti na Košenjak. Tudi še omenja, da vrši Mariborska podružnica posle za pospeševanje prometa tujcev in da je pridobila koncesijo za planinsko panoramo.

Naknadno še poroča za Prevaljsko podružnico g. Marčič in za Selško podružnico g. dr. Andrejka, prvi glede nameravane zgradbe kočice na Peci, drugi bistveno glede dograditve Krekove kočice na Ratitovcu.

Konečno opozarja odbornik Alojzij Knafelc zbrane delegate na to, da naj se vrši zaznamovanje potov dosledno po enotnem, že izdanem pravilniku.

Izredni občni zbor SPD se je vršil dne 16. januarja 1926 v Ljubljani v društvenih prostorih. Sklican je bil radi osnovanja Saveza naših planinskih društev in da se izvolijo delegati za kongres Saveza.

Predsednik dr. Fran Tomišek je poročal o poteku priprav, ki so se vršile za ustanovitev zveze planinskih društev iz cele naše države in o sklepih tozadavnega lanskega skupnega zborovanja na Plitvičkih jezerih. Tam je bila sestava pravil poverjena Hrvatskemu Planinarskemu Društvu. Pravila so se med tem sestavila; o njih načrtu je razpravljal tudi naš odbor in so bila potem predložena ministrstvu v odobritev. Ker so sedaj ta pravila odobrena, je bil sklican na 17. januarja 1926 v Zagrebu kongres Saveza, ki naj končno konstituirata to skupno zastopstvo naših planinskih društev. Pravila Saveza je v načelih naš

svoječasni občni zbor že sprejel, vendar je treba, da naš občni zbor sedanja popolnoma izdelana pravila tudi še odobri.

Tajnik dr. Stane Tominec prečita nato pravila, nakar predsednik otvori o njih razpravo. Najpreje še podrobneje raztolmači vse važnejše določbe. Naše društvo lahko pristopi k Savezu brez bojzani, da bi to bilo v kvar njegovemu delu. Društva, ki snujejo Savez in ki pozneje k njemu pristopijo, ostanejo tudi zanaprej popolnoma samostojna, obdržijo svojo imovino, ime in organizacijo, nimajo pa posegati v področje drugih društev. Vsled tega se krajevno določi področje tako, da deluje SPD v slovenskih pokrajinah, kakor doslej, HPD v hrvatskih in slavonskih pokrajinah (brez Fruške gore) ter v Dalmaciji, Sr. P. D. v Srbiji z Južno Srbijo in Črno Goro, Planinsko društvo »Fruška gora« v Vojvodini in Fruški gori, dčim se za Bosno in Hercegovino namerava v Sarajevu ustanoviti skupna organizacija.

Savez osnujejo navedena 4 planinska društva kot osnivalci, član Saveza pa more postati tudi vsako drugo samostalno planinsko društvo v naši državi, ki ima 500 članov, ako ga osnivalci na Saveznem kongresu soglasno sprejmejo. Društva, ki imajo manj nego 500 članov, bodo osnivalci kot svoje podružnice ali klube prevzeli.

Ustroj Saveza je ta, da izbere vsako zvezno društvo vsako leto na svojem občnem zboru po 2 delegata, a vsi delegati skupaj tvorijo Starešinstvo Saveza. Vsakemu delegatu se izbere namestnik. Delegati imajo pri glasovanju toliko glasov, kolikor jih po razmerju članov dotičnemu društvu pripada (za vsakih 100 članov 1 glas). Ker je naše društvo dovolj krepko, se tedaj ni bati kakšnega preglasovanja, posebno ker je za izpremembo pravil treba dvetretjinske večine. Tekoče posle vodita delegata najjačjega društva na sedežu Saveza, delegata tega društva postaneta predsednik in tajnik Saveza.

Sedež Saveza bo prvi leto v Zagrebu, drugo leto v Ljubljani, tretje leto v Beogradu in po isti vrsti tudi zanaprej; sporazumno pa smejo osnivalci izbrati sedež Saveza tudi v drugem mestu in za več let.

Gmotno društva ne bodo obtežena. Starešinstvo vodi namreč tekoče posle kot častne posle in brezplačno; stroške, ki bi nastali zvezni poslovalnici, nosi vedno ono društvo, čigar delegati bodo dotično leto posle Saveza vodili. Preko naše volje se torej ne moremo gmotno obremeniti. Izvanredne stroške za intervencije ali drugo, kar bo potrebno za posamezna zvezna društva, bodo dotična društva sama nosila.

Po kratki debati se podajo še posamezna podrobna pojasnila, nakar se predložena pravila soglasno sprejmejo.

Nato se izvolijo za leto 1926 naši delegati za kongres Saveza. Soglasno se izvolita za delegata: predsednik dr. Fran Tomiňšek in gospodar Makso Hrovatin; za namestnika se izvolita prvemu knjigovodja Rudolf Rozman, drugemu tajnik dr. Stane Tominec; za podpredsednika Saveza, ki pripada našemu društvu kot po številu članov najmočnejšemu, se imenuje dr. Fran Tomiňšek.

Končno se je razpravljalo o glavnih smernicah, kjer naj Starešinstvo Saveza zastavi svoje delo.

Pripomba uredništva. — O ustanovnem občnem zboru »Saveza planinskih društev«, ki se je vršil v Zagrebu dne 17. januarja t. l., smo že poročali na strani 45.

Slovenjebistriška podružnica SPD, občni zbor. — Vršil se je dne 14. januarja 1926 v hotelu Beograd v Slov. Bistrici. Načelnik pozdravi navzoče člane ter poroča, tudi za tajnika, ki se je preselil v Maribor, o delovanju podružnice od

njene ustanovitve dne 24. junija 1922 do dne zborovanja. Prvo leto je štela 64 članov, leta 1923 62, leta 1924 94 in leta 1925 46. Finančno stanje podružnice je ugodno. Načelnik našteje pota, ki so se nanovo markirala ali pri katerih so se markacije obnovile, v Slovenski Bistrici sta se postavili 2 pločevinasti orientacijski tabli, v okolici pa več lesenih, ki pa so bile po večini uničene. — V poslovnem letu je imel odbor 2 seji. Podružnica je priredila izlet na Plešivec (Sv. Uršula) dne 27. in 28. junija 1924. Tudi enodnevi izlet na Klopni vrh se je dobro obnesel. Dne 6. oktobra 1924 je podružnica priredila koncert, ki je bil dobro obiskan in je vrgel čistega 267 Din. — V spominsko knjigo, razpoloženo v gostilni Ivana Korena v Šmartnem na Poh., se izletniki pridno vpisujejo.

Blagajnik poroča, da je bilo l. 1924 6203 Din 50 p dohodkov in 1097 Din 26 p izdatkov, toraj 5109 Din 25 p prebitka. Premoženje je naloženo v okrajni hranilnici v Slov. Bistrici.

Volitev se je vršila z vzklikom. Soglasno so bili vsi odborniki izvoljeni: Za načelnika Štefan Vodošek, sodnik; za tajnika Štefan Stiper, kaplan; za blagajnika Matko Sajko, knjigovodja; za nač. namestnika Melhior Rizmal, ravnatelj meščanske šole; za odbornika dr. Josip Pučnik, odvetnik, in Karol Kukovič, lesni trgovec; za namestnika Anton Avguštin, gostilničar, in Vinko Gornjak; vsi v Slov. Bistrici.

Pri slučajnostih je načelnik na zadevno vprašanje pojasnil, da se bo letošnje spomlad postavila velika orientacijska tabla tilk tukajšnjega kolodvora.

Celjska koča. Pri poročilu o otvoritvi Celjske kočice se je pomotoma pozabilo omeniti, da imata za zgradbo te kočice največje zasluge g. dr. A. Božič kot predsednik gospodarskega oddelka mestne občine Celje in njegov poročevalec g. Janko Lesničar, ravnatelj Zadrudne Zveze v Celju; s tem lojalno izpopolnjujemo svoje poročilo v Plan. Vestn. 1925, str. 261.

»Na Koroško!« V založbi Jugoslovanske Matice je izšla s tem naslovom knjižica, ki bo zanimala vsakega slovenskega turista. Knjižica, pisana z gorko ljubeznijo, opisuje lepoto in bol Slovenskega Korotana, te krásne slovanske zemlje.

Vsebina posameznih (16) poglavij je sledeča: »Slovenska domovina«, »Naša bila je Koroška«, »Na Gosposvetsko Polje«, »Celovška kotlina«, »Celovec«, »Celovška okolica«, »Vrbsko jezero«, »Osojsko jezero«, »Beljak«, »Ziljska dolina«, »Kanalska dolina«, »Zgornji Rož«, »Spodnji Rož«, »Podjuna«, »Velikovec«, »Na Koroško«, »Dodatek«. — Planinci, posegajte po tej poljudno in poučno pisani knjižici! Cena ji je 16.— Din. — Alpinofil.

Imeni Risnjak in B(j)elolasica razlaga dr. Miroslav Hirtz v »Hrv. Planinarju« tako: 1. Risnjak se imenuje po neki travi »risje«; tako pravijo prebivalci »Gorskega Kotara«, a ni se posrečilo najti to »travo«. Zato domneva dr. Hirtz, da je tu misliti sploh na »risasto«, t. j. pegasto travo.

2. Belolasica pa se tako imenuje, ker se na njej »belasajo«, t. j. belijo njene bele stene. »Belolasica« pomeni pravzaprav dvakrat isto (tautologija): kajti v okolišu Šibenika pomeni »lasast« belkast, in neke vrste siva vrana se tam imenuje »lasac«.

Novo cesto čez Visoke Ture se namerava zgraditi od Heiligenbluta (pod Grossglocknerjem) čez Hochtor v Fernleiten; najvišja točka (2506 m) se bo nahajala v 225 m dolgem predoru. — Tod je šla stara rimska cesta. Istočasno s cesto se bodo gradile električne naprave ter gostilna.

Naslovno sliko »Planinskega Vestnika« za leto 1926 je narisal akademični slikar g. France Podrekar iz Ljubljane. — Slika predstavlja, v splošnih obrisih, Jalovec iz Planice.

Darilo. Kamnoseški mojster g. A. Vodnik je podaril za Dom na Krvavcu lepo kamenito napisno ploščo, za kar mu izreka SPD najlepšo zahvalo.

Naše slike. — Stenar iz Vrat. — Gotovo najpopularnejša in najbolj obiskana dolina v Julijskih Alpah so Vrata. Poleg Peričnika, ki povzdiguje to dolino nad druge, je njen sloves tudi zato tako velik, ker vodijo skozi njo najznamenitejša pota (Prag, Tominškova in Bambergova pot) na Triglav. Že v dolini sami ima oko mnogo paše. Pogledi na skupino Škrlatice, na Cmir, Begunjski vrh, ob njenem sklepu na Triglav z njegovo slovito severno steno in na Stenar so impozantni. Pozimi pa, ko pokrije sneg vsa pobočja in vrhove in se po njih razlije solnčna luč — tedaj človek ostrmi in občuduje... Tudi oko našega fotomaterja je v pravem času zajelo prelepi prizor. R—

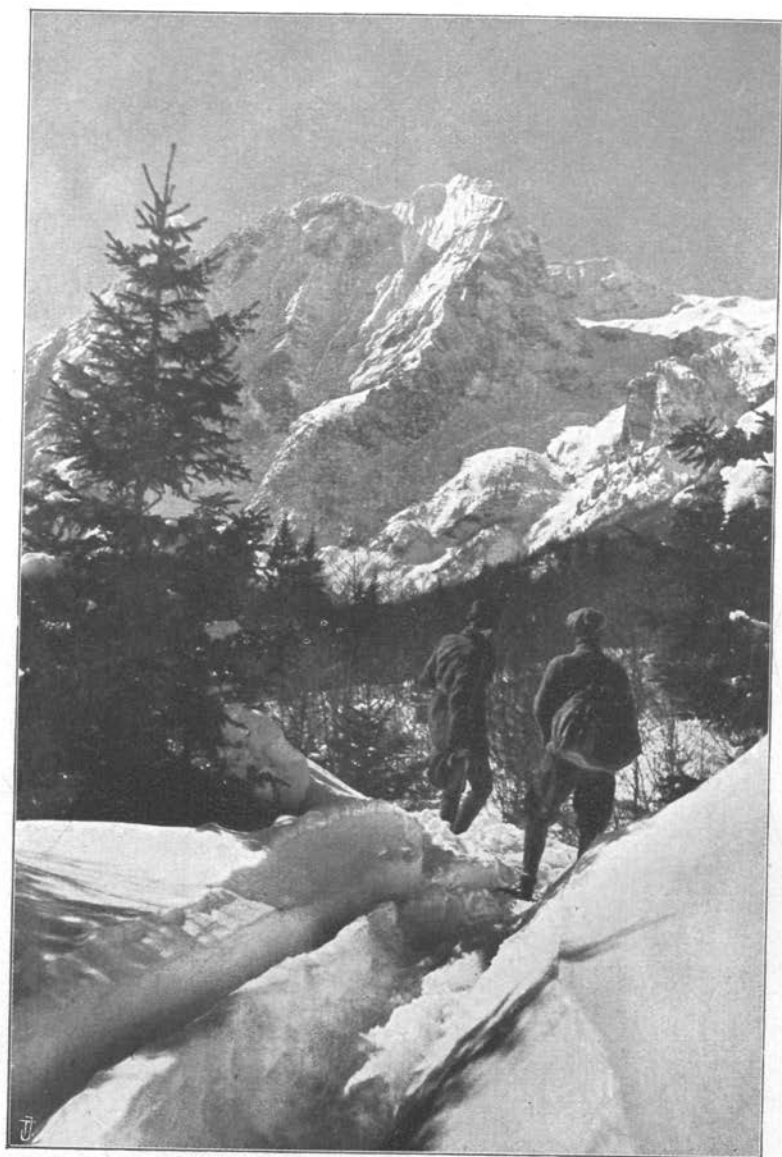
Od uredništva. Spisi uredništvu neznanih avtorjev se ne objavljajo. Na željo sotrudnikov pa izhajajo spisi brezimno, psevdonimno ali šifrirano; a sotrudnik mora biti uredništvu znan. — Pesem, ki nam jo je poslal »Marijan«, ima nezvočen refrain; ako »Marijan« želi kaj več izvedeti, naj pove svoj naslov. Pesmi sprejema naš »Vestnik« le izjemoma... Sotrudnike, ki so že poslali svoje prispevke, prosimo potrpljenja, če spisi ne izidejo v kratkem roku. Ako so bili sprejeti, pridejo zanesljivo na vrsto, kadar bo pripuščal prostor in zapored.

O Aljaževih planinskih dnevih (od 3. do 5. febr.) in o Mlakarjevem predavanju o M. Blancu (5. febr.) v Mariboru poročamo zaradi pičlega prostora prihodnjč. — Iz istega razloga smo morali obširno oceno znamenite dr. Kugyjeve knjige odložiti.

Vsebina: Dr. J. C. Oblak: Etna (str. 49). — Dr. Gizela Tarczay: Žena i planinarstvo (str. 54). — † Dr. Klement Jug: Plezalni zapisniki (str. 60). — Dr. Fran Ogrin: Moja Vrhnika (str. 63). — Kotiček: Osredki Mira Marko (str. 65). — Obzor in društvene vesti: Ferdo Seidl, sedemdesetletnik. Zbor delegatov SPD (str. 67). Izredni občni zbor SPD (str. 69). Slovenjebistriške podružnice SPD občni zbor (str. 70). Celjska koč. »Na Koroško« Imeni Risnjak in Bjelovasic. Nova cesta čez visoke Ture (str. 71). Naslovna slika »Pl. Vestnika«. Darilo (str. 72). Naše slike: (na prilogi) Stenar iz Vrat; (med besedilom). Etna od Catanie (str. 51).

»Planinski Vestnik« izhaja 12 krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto 40.— Din, za inozemstvo 60.— Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru S. P. D. v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani).

Stenar iz Vrat

Fot. Egon Planinšek

Ustanovljena 1900.

Ustanovljena 1900.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ljubljana, Dunajska cesta

v lastni palači.

Delniška glavnica: Rezervni zakladi cirka
Din 50,000.000 Din 10,000.000

Poštna hranilnica podruž. Brzojavni naslov:
Ljubljana št. 10509 Banka Ljubljana

Telefon števil. 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko
spadajoče posle.

Podružnice:

Brežice	Celje	Črnomelj	Kranj
Maribor	Metković	Novi Sad	Ptuj
Sarajevo	Split	Gorica	Trst.

Agencija: Logatec.

Vabilo

naročnikom in sotrudnikom „Planinskega Vestnika“ za leto 1926.

Z lanskim letom smo končali 25. letnik svojega »Vestnika«; svoje petindvajsetletnice ni »Planinski Vestnik« omenil ne z besedico, a nosil jo je v svoji zavesti s trdnim sklepom, da se bo ob tej četrstoletnici izkazal z uspešnim delom. In res! Pogled na obseg, vsebino in obliko »Planinskega Vestnika« izpričuje, pravična sodba pa priznava, da je bilo naše delo uspešno. Uspeh se je dosegel z vsestransko požrtvovalnostjo in nesebičnostjo Osrednjega Odbora s pomočjo vrlih in idealnih sotrudnikov ter po dovezetnosti zvestih naročnikov.

»Planinski Vestnik« je postal važen in potreben prosvetni činitelj planinstva in jugoslovanstva. V okviru našega društva bo tudi v letu 1926 najprej širil med Jugoslovani smisel za spoznavanje in neposredno, telesno in duševno, prilasčanje domače zemlje, koje krasote vršičijo v naših »planinah« v najširšem pomenu te besede, a drugič bo to domovino z vso njeno osebnostjo predočeval i širšemu svetu, in tretjič i nas same uvajal v širši svet. Poučni in zabavni članki naj kažejo, kako se naš planinec in naš potnik osvežuje v naši prirodi, a tudi, kako jo pridobiva prosveti, kako jo proučuje in se uči ob njej. Z uvaževanjem pridobitev preteklosti se presoja sedanost in se pripravlja bodočnost.

Za leto 1926 smo z gradivom že zdaj dobro založeni; zastopani so med sotrudniki planinci najrazličnejših krogov in poklicev. So to vzorni delavci, ki ne iščejo — in ne dobijo — slave in zaslužka; a vse sodelavce druži planinska enakost — v planinah smo le planinci — pošten trud za napredek in dovezetnost za neskvarjeno lepoto prirode in domovine.

Zato pozivamo vse, kakor vsako leto: »Pridite k nam, ki še niste naši! Naročajte se, pridobivajte naročnikov, in pišite, poročajte!«

»Planinski Vestnik« bo izhajal kakor doslej 12 krat na leto v istem obsegu in bo prinašal v vsaki številki izvirno umetniško prilogo — sliko iz naših gora. Naročnina mu ostane neizpremenjena, to je: za tuzemstvo na leto 40.— Din, za inozemstvo 60.— Din. Naroča se pri Osrednjem Odboru SPD v Ljubljani, ki dopošlje položnico poštno hranilnice.

Uredništvo in Osrednji Odbor SPD.